

STORTINGET

Innst. 395 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument 8:268 S (2024–2025)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om
Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Erlend Svardal Bøe, Sandra Bruflot og Anna
Molberg om å la kommunene selv regulere kon-
sum av alkohol på offentlig sted

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å
endre alkoholloven slik at kommunene selv kan regule-
re konsum av alkohol på offentlig sted.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse
for forslaget.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på
stortinget.no.

Komiteens behandling

Komiteen har bedt om uttalelse fra helse- og
omsorgsministeren, som har uttalt seg om forslagene i
brev til komiteen datert 6. mai 2025. Brevet følger som
vedlegg til denne innstillingen. Det er ikke avholdt
høring i saken.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeider-
partiet, Kamzy Gunaratnam, Tove Elise
Madland, Even A. Røed og Truls Vasvik, fra
Høyre, Sandra Bruflot, Erlend Svardal Bøe
og lederen Tone Wilhelmsen Trøen, fra
Senterpartiet, Siv Mossleth og Kjersti
Toppe, fra Fremskrittspartiet, Bård
Hoksrud, fra Sosialistisk Venstreparti,
Marian Hussein, fra Rødt, Seher Aydar, fra
Kristelig Folkeparti, Hadle Rasmus
Bjuland, og fra Pasientfokus, Irene Ojala,
viser til Representantforslag 268 S (2024–2025) fra stor-
tingsrepresentantene Erlend Svardal Bøe, Sandra
Bruflot og Anna Molberg om å endre alkoholloven slik
at kommunene selv kan regulere konsum av alkohol på
offentlig sted.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne viser til
behovet for lokal tilpasning og hensynet til det kommu-
nale selvstyre, samt at det i dag er store variasjoner i
hvordan det eksisterende forbudet håndheves.

Komiteen viser til statsrådets vurdering, hvor det
legges vekt på at eventuelle endringer i alkoholloven må
vurderes i lys av den helhetlige og restriktive alkoholpo-
litikken i Norge. Departementet viser blant annet til fol-
kehelsemessige hensyn og behovet for å verne om alko-
holfrie arenaer, særlig for barn og unge.

Komiteens medlemmer fra Arbeider-
partiet understreker viktigheten av at vi har en kon-
sistent og helhetlig alkoholpolitikk i Norge. Disse
medlemmer mener det er avgjørende viktig at vi
oppretholder et høyt beskyttelsesnivå, der barn og
unge skånes, og der vi holder konsumet av alkohol på et

lavt nivå. Disse medlemmer viser til at det er potensielt svært store skadevirkninger av alkohol, og at det derfor ikke kan anses som en normal vare.

Disse medlemmer vil likevel understreke at et avgjørende premiss for at vi skal kunne videreføre denne politikken, er at det er oppslutning og forståelse for regelverket.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Høyre, oppfatter at forbudet mot å konsumere alkohol på offentlig plass ikke etterlevs i stor grad. Det er derfor behov for å justere reguleringsene.

Flertallet mener det er grunnlag for at kommunene selv kan vurdere hvor det kan tillates å konsumere alkoholholdige drikkevarer på offentlig sted.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det allikevel er behov for å understreke at en slik ordning vil måtte utredes. Disse medlemmer vil peke på at det er en rekke utfordringer som ikke er utredet godt nok, eller som vi ikke har god nok oversikt over på skrivende tidspunkt.

Disse medlemmer deler forslagsstillernes intensjon om å gjøre regelverksendringer. Disse medlemmer deler også målet om at for eksempel parker skal ha gode og trygge omgivelser for barnefamilier og andre som benytter seg av dem. Forslagsstillerne påpeker videre at det er viktig at personer som er til sjenanse eller utviser annen uanstendig atferd på offentlig sted, skal bortvises av politiet. Disse medlemmer bemerker også at forslagsstillerne samtidig mener at dagens forbud ikke håndheves på grunn av prioriteringer i politiet. Disse medlemmer vil derfor påpeke at ved å åpne for konsum av alkohol på offentlig sted så vil ikke politiet få endrede prioriteringer. Disse medlemmer mener derfor at det er avgjørende at det lages et regelverk der det er gjort reelle avveginger som innbefatter forholdet til barn og unge og politiets ressursbruk.

Disse medlemmer mener at det er grunn til å tro at en riktig utformet ny regulering vil kunne bidra til at vi kan redusere barns eksponering for alkohol på offentlig sted og særlig i parker. Derfor mener disse medlemmer at det bør utredes hvilke grep som kan gjøres i reguleringsene som vil bidra til økt forståelse for regelverket og større grad av etterlevelse, samtidig som vi unngår at barn og unge blir den skadelidende part. Disse medlemmer mener at det blant annet kan ses på avstandskrav til lekeplasser og omfang av totalareal som det åpnes for. Dette vil kunne bidra til at politiet har behov for kontroll på færre steder, og at konsumering av alkohol kanaliseres bort fra parker og friarealer som er spesielt tilrettelagt for barn. Disse medlemmer vil også understreke at et regelverk som i større grad er i tråd med befolkningens oppfatning av rettstil-

standen i større grad vil bli fulgt og med det enklere å håndheve.

Disse medlemmer understreker at det er viktig at også de næringspolitiske konsekvensene av en slik åpning vurderes. Det vil kunne være potensielle nedside for næringslivet ved at det på bred front gis anledning til å konsumere alkohol på offentlig sted. Disse medlemmer vil derfor påpeke at disse konsekvensene vil måtte vurderes i forbindelse med nytt lovverk.

Disse medlemmer vil videre understreke at Arbeiderpartiet i sitt nye partiprogram er positiv til at kommunene selv kan regulere konsum av alkohol på offentlig sted. Disse medlemmer viser for øvrig til at statsrådens i sitt svarbrev er svært positiv til at det nå tas initiativ til at en slik utredning igangsettes. Disse medlemmer mener derfor at forslagsstillernes intensjon er ivaretatt, og vil rose statsråden for å igangsette arbeid med å gjennomføre Arbeiderpartiets politikk raskt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at de aller fleste har et ansvarlig forhold til alkohol og har glede av å kunne samle gode venner og nyte alkohol i parker og på andre steder. Disse medlemmer viser til at det i henhold til alkoholloven i dag er ulovlig å nyte en boks med pils eller et glass vin i park eller på annet offentlig sted. Problemstillingen er ofte mest aktuell for dem som ikke har balkong, veranda eller hage selv.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at styrken med det norske lokaldemokratiet er at oppgaver og politiske beslutninger legges så nært som mulig dem det gjelder. Oppgavene løses gjerne best av de som kjenner de lokale forholdene og påvirkes mest av beslutningene som tas. Disse medlemmer vil endre alkoholloven slik at kommunene selv får regulere konsum av alkohol på offentlige steder.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener det er kjent at politiet flere steder velger en pragmatisk linje og ser bort fra lovbruddet. Dagens forbud håndheves i svært varierende grad, og politiet har ofte mer enn nok av andre og viktigere saker å prioritere. Disse medlemmer er opptatt av at offentlige steder, som for eksempel parker, skal ha gode og trygge omgivelser for barnefamilier og andre som benytter seg av det. Derfor er det viktig at personer som er til sjenanse eller utviser annen uanstendig atferd på offentlig sted, bortvises av politiet.

På bakgrunn av dette fremmer komiteens medlemmer fra Høyre følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre alkoholloven slik at kommunene selv kan regulere konsum av alkohol på offentlig sted.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti understreker at det er viktig å ha en ansvarlig tilnærming til alkoholpolitikk, og at det er viktig å regulere alkoholomsetningen i Norge. Disse medlemmer vil øke oppslutningen om alkoholfrie soner av folkehelsemessige hensyn og for å verne om alkoholfrie soner, spesielt av hensyn til barn og unge. Disse medlemmer mener at kommunene bør ha en sterkere rolle som alkoholpolitisk myndighet, og at det skal være strenge reaksjoner ved alvorlige brudd på alkoholloven.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener det ikke bør være forbudt for voksne mennesker å nyte en øl eller et glass vin i en park eller ved sjøen, så lenge det skjer på en ordentlig måte og uten å være til sjanse for andre. Disse medlemmer viser til at lovverket i dag rammer helt vanlig og ansvarlig bruk av offentlige rom, og at dette svekker folks rettsopplevelse.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet støtter intensjonen om å myke opp regelverket, men mener løsningen ikke bør være å overføre reguleringen til kommunene. Dette medlem mener at forbudet i alkoholloven bør fjernes nasjonalt, slik at det ikke lenger er forbudt å drikke alkohol på offentlig sted, med mindre det skaper ordensforstyrrelser.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve forbudet i alkoholloven § 8-9 om konsum av alkohol på offentlig sted.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er enig med forslagsstillerne i at styrken med det norske lokaldemokratiet er at oppgaver og politiske beslutninger legges så nært som mulig dem det gjelder, og støtter forslaget om at kommunene selv får regulere konsum av alkohol på offentlige steder. Dette medlem mener at folkehelseperspektivet og behovet for å verne om alkoholfrie arenaer, særlig for barn og unge, kan ivaretas av kommunene selv. Under forutsetning av at Norges strenge regulering av alkoholsalg, blant annet med monopolordningen, består, anser dette medlem at det er trygt å overlate akkurat dette ansvaret til kommunene.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Pasientfokus ønsker å sikre flere rusfrie arenaer. Offentlige områder skal være for alle, også barn og unge.

Tilrettelegging for at barn kan ferdes trygt i sitt nabolag er viktigere enn voksne personers lyst til å nyte alkohol.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Rødt og Pasientfokus viser til at politiet selv har uttalt at å åpne for alkoholkonsum på offentlig sted vil bli mer ressurskrevende for dem. Disse medlemmer merker seg argumentasjonen fra Høyre og Fremskrittspartiet om at forbudet mot alkohol på offentlig sted i praksis er hvilende enkelte steder. Disse medlemmer påpeker at det i dager mulig å gjøre vurderinger av i hvilken grad det skal gripes inn ved overtredelser av det generelle forbudet mot drikking på offentlig sted. Disse medlemmer mener at det at det noen steder eller i visse situasjoner aksepteres at det nyes alkohol på offentlig sted, ikke er et argument for å ta fra politiet et virkemiddel for å håndtere situasjoner med overstadig beruselse eller bråk når det trengs.

Disse medlemmer vil også påpeke de sosiale dimensjonene ved rus og uttrykker bekymring for hvilke konsekvenser det kan få for utsatte grupper, miljø og nærområder å liberalisere alkoholloverket.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Pasientfokus viser til at Norge har en restriktiv og solidarisk alkoholpolitikk med et høyt beskyttelsesnivå, og mener dette må ligge fast. Disse medlemmer mener det er avgjørende å bevare alkoholfrie arenaer i samfunnet – både for å beskytte barn og unge, og for å skape trygge og inkluderende møteplasser for alle. Alkohol er ikke en ordinær vare, men en av de viktigste risikofaktorene for tap av friske leveår i befolkningen.

Disse medlemmer viser til at 90 000 barn i Norge vokser opp i hjem med alkoholproblemer, og at nesten én av ti har opplevd drikkepress på jobb. Det er derfor viktig at samfunnet også tilbyr sosiale arenaer uten alkohol. Idrett, parker og andre offentlige rom bør være slike alkoholfrie soner.

Disse medlemmer viser til at det viktigste hel-sesarbeidet vi kan gjøre, er å forebygge, og mener derfor at tilgjengelighet, bevillingssystemet og tydelige alkoholfrie rom må bevares og styrkes. Disse medlemmer mener det fortsatt må være et tydelig skille mellom private arenaer der alkohol kan nyes, og felles offentlige rom som skal være trygge og tilgjengelige for alle.

Disse medlemmer er kritiske til at statsråden i sitt svarbrev signaliserer at han vil igangsette en utredning med sikte på mulige lovendringer som åpner for kommunal regulering av alkoholbruk på offentlig sted. Disse medlemmer mener dette sender feil signal i en tid hvor det er behov for å styrke, ikke svekke, de alkoholpolitiske virkemidlene som beskytter barn, unge og sårbare grupper. Å varsle mulige lovendringer i den-

ne retningen sender et uheldig signal om at hensynet til tilgjengelighet og lokalt selvstyre skal veie tyngre enn folkehelse og barn og unges behov for alkoholfrie arealer.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre alkoholloven slik at kommunene selv kan regulere konsum av alkohol på offentlig sted.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve forbudet i alkoholloven § 8-9 om konsum av alkohol på offentlig sted.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:268 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Svardal Bøe, Sandra Bruflot og Anna Molberg om å la kommunene selv regulere konsum av alkohol på offentlig sted – vedtas ikke.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 22. mai 2025

Tone Wilhelmsen Trøen

leder

Bård Hoksrud

ordfører

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1782-

Dato
7. mai 2025

Dokument 8:268 S (2024-2025) – representantforslag om å la kommunene selv regulere konsum av alkohol på offentlig sted

Jeg viser til brev av 24. april 2025 der Helse- og omsorgskomiteén ber om min uttalelse til representantforslaget om å la kommunene selv regulere konsum av alkohol på offentlig sted, fremmet av stortingsrepresentantene Erlend Svardal Bøe, Sandra Bruflot og Anna Molberg i Dokument 8:268 S (2024-2025).

Forslaget går ut på å endre alkoholloven slik at kommunene selv får regulere konsum av alkohol på offentlige steder, som for eksempel i parker. Forslagsstillerne anser en slik endring å være i tråd med det norske lokaldemokratiet der oppgaver og politiske beslutninger legges så nært som mulig dem det gjelder og som kjenner de lokale forholdene best. Samtidig hevdes det at dagens forbud mot å drikke alkohol i park eller på annet offentlig sted håndheves i svært varierende grad, og har lav prioritet hos politiet.

Jeg mener det er viktig at eventuelle endringer i alkoholloven alltid ses i lys av vår helhetlige alkoholpolitikk, der Norge har tatt i bruk en bred og effektiv virkemiddelpakke som bidrar til å begrense alkoholkonsum og derigjennom redusere skader og problemer som følge av alkoholbruk. Kommunene har et betydelig ansvar og en stor frihet til å utforme sin egen lokale alkoholpolitikk innenfor alkohollovens rammer. Disse lovfestede rammene gjenspeiler det høye beskyttelsesnivået vi har, og fortsatt vil ha, i vår alkoholpolitikk. Virkemidlene vi benytter i alkoholpolitikken består blant annet av reklameforbudet, monopolordningen, alkoholavgifter, aldersgrenser, åpningstider og bevillingssystemet.

Arbeidet med å fremme og beskytte alkoholfrie arenaer er også en viktig del av alkoholpolitikken, der regjeringen samarbeider med frivilligheten, idretten, skolen og arbeidslivets

parter. Hensikten med alkoholfrie arenaer er å legge til rette for å ta alkoholfrie valg, øke aksepten for ikke å drikke og beskytte barn og unge. Ivaretagelse av alkoholfrie arenaer er også med på å bygge opp under det faktum at alkohol ikke er en ordinær vare og bidra til en forståelse i befolkningen om at alkohol må reguleres på andre måter enn ordinære varer.

Regjeringen har i Hurdalsplattformen slått fast at vi ønsker å videreføre en restriktiv alkoholpolitikk og opprettholde Vinmonopolets samfunnsrolle. Norge har også forpliktet seg til WHO's mål om å redusere skadelig bruk av alkohol med 20% innen 2030, sammenliknet med 2010. Dette krever en offensiv og helhetlig alkoholpolitikk som verner om og styrker de eksisterende virkemidlene. Jeg viser til omtale i Folkehelsemeldinga (Meld. St. 15 (2022-2023)) hvor det står:

«For å halde oppe ein konsistent og heilskapleg alkoholpolitikk må omsynet til folkehelsa vege tungt, sett opp mot andre omsyn, til dømes auka tilgang og næringsutvikling. Sjølv om endringar og justeringar i dei alkoholpolitiske verkemidla isolert sett kan oppfattast som små, kan dei i sum ha stor betydning for effekten av dei alkoholpolitiske verkemidla. For å nå målet om 20 prosent reduksjon i skadeleg bruk av alkohol innan 2030 er det nødvendig å verne om desse verkemidla.»

Forbudet mot servering og drikking av alkohol i parker eller andre offentlige plasser beskytter barn, unge og andre som benytter slike områder til sosialt samvær og aktivitet. Dette anser jeg som viktige folkehelsehensyn. Det er derfor behov for å sikre rammer rundt en åpning for at kommunene kan regulere konsum av alkohol på offentlig sted som bidrar til lavest mulig skadevirkning og tilstrekkelig beskyttelse av barn og unges tilgang på alkoholfrie arenaer.

Vi er opptatt av å bygge gode og attraktive lokalsamfunn for innbyggerne. Stadig flere bor i mindre boenheter og alene, det er viktig å tilrettelegge for gode møteplasser og fellesskapsarenaer. Vi har derfor foreslått i vårt nye partiprogram å endre alkohollovgivningen slik at kommuner kan definere avgrensede friarealer og parker hvor det er tillatt å drikke alkohol. Det er imidlertid ulike måter å innrette dette på og vi må erkjenne at dette kan ha en rekke negative konsekvenser som må utredes.

En endring i alkoholloven der kommunene gis et ansvar for å regulere offentlige arealer med mulighet for å drikke alkohol, krever en utredning der samfunnsmessige, næringspolitiske, økonomiske og alkoholpolitiske konsekvenser vurderes, samt at det må gjøres en grundig vurdering av hvordan en slik ordning kan innrettes. For eksempel kan dette påvirke bruken av parker, det kan ha konsekvens for nabolag, etablerte serveringssteder, kommunen og en slik endring kan føre til økt alkoholrelaterte helsemessige og sosiale problemer.

Jeg vil derfor ta initiativ til at en slik utredning igangsettes, og med det danne grunnlaget for mulige lovendringer der kommunene gis mulighet til å regulere konsum av alkohol på offentlig sted. Jeg tilrår på denne bakgrunn at anmodningsvedtaket om å fremme forslag om å endre alkoholloven slik at kommunene selv kan regulere konsum av alkohol på offentlig sted, ikke vedtas.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jan Christian Vestre', written in a cursive style.

Jan Christian Vestre

